

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2016. április 21.*

„Előzetes döntéshozatal — 44/2001/EK rendelet — Joghatóság a polgári és kereskedelmi ügyekben — Az 5. cikk 3. pontja — »Jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyek« fogalma — 2001/29/EK irányelv — Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolása — Az 5. cikk (2) bekezdésének b) pontja — Többszörözési jog — Kivételek és korlátozások — Magáncélra szolgáló többszörözés — Méltányos díjazás — Nemfizetés — A 44/2001/EK rendelet 5. cikke 3. pontjának hatálya alá tartozás lehetősége”

A C-572/14. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság, Ausztria) a Bírósághoz 2014. december 11-én érkezett, 2014. november 18-i határozatával terjesztett elő az előtte

az **Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte Gesellschaft mbH**

és

az **Amazon EU Sàrl**,

az **Amazon Services Europe Sàrl**,

az **Amazon.de GmbH**,

az **Amazon Logistik GmbH**,

az **Amazon Media Sàrl** között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: R. Silva de Lapuerta tanácselnök (előadó), A. Arabadjiev, C. G. Fernlund, S. Rodin és E. Regan bírák,

főtanácsnok: A. Calot Escobar,

hivatalvezető: K. Malacek tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2015. november 26-i tárgyalásra,

* Az eljárás nyelve: német.

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- az Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte GmbH képviseletében A. Feitsch és M. Walter Rechtsanwälte,
- az Amazon EU Sàrl, az Amazon Services Europe Sàrl, az Amazon.de GmbH, az Amazon Logistik GmbH és az Amazon Media Sàrl képviseletében U. Börger és M. Kianfar Rechtsanwälte,
- az osztrák kormány képviseletében C. Pesendorfer, meghatalmazotti minőségben,
- a francia kormány képviseletében D. Segoin és D. Colas, meghatalmazotti minőségben,
- az olasz kormány képviseletében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője: P. Gentili avvocato dello Stato,
- a finn kormány képviseletében H. Leppo, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében T. Scharf és M. Wilderspin, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2016. február 17-i tárgyaláson történt meghallgatását követően, meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o.) 5. cikke 3. pontjának, és az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2001. L 167., 10. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 230. o.) 5. cikke (2) bekezdése b) pontjának értelmezésére vonatkozik.
- 2 Ezt a kérelmet az egyrészről az Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch musikalischer Urheberrechte GmbH (a továbbiakban: Austro-Mechana), másrészről az Amazon EU Sàrl, Amazon Services Europe Sàrl, az Amazon.de GmbH, az Amazon Logistik GmbH és az Amazon Media Sàrl (továbbiakban együttesen: Amazon) közötti arra vonatkozó jogvita keretében terjesztették elő, hogy az osztrák bíróságok rendelkeznek-e joghatósággal az olyan kereset elbírálására, amelynek az adathordozók forgalomba hozatala után az osztrák szabályozás alapján járó díjazás megfizetése a tárgya.

Jogi háttér

Az uniós jog

Az 44/2001 rendelet

- 3 A 44/2001 rendelet II. fejezetének „Általános rendelkezések” című 1. szakaszában található 2. cikk (1) bekezdése szerint:

„E rendelet rendelkezéseire is figyelemmel valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy, állampolgárságára való tekintet nélkül, az adott tagállam bíróságai előtt perelhető.”

- 4 E rendelet II. fejezetének „Különös joghatóság” című 2. szakaszában található 5. cikk 1. és 3. pontja az alábbiak szerint fogalmaz:

„Valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállamban perelhető:

1. a) ha az eljárás tárgya egy szerződés vagy egy szerződéses igény, akkor a kötelezettség teljesítésének helye szerinti bíróság előtt;

[...]

[...]

3. jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyekben annak a helynek a bírósága előtt, ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet;”

A 2001/29 irányelv

- 5 A 2001/29 irányelv „Többszörözési jog” című 2. cikke az alábbiak szerint rendelkezik:

„A tagállamok biztosítják a közvetett vagy közvetlen, ideiglenes vagy tartós, bármely eszközzel vagy formában, egészben vagy részben történő többszörözés engedélyezésének, illetve megtiltásának kizárólagos jogát:

- a) a szerzők számára műveik tekintetében;
- b) az előadóművészek számára előadásaik rögzítése tekintetében;
- c) a hangfelvétel-előállítók számára hangfelvételeik tekintetében;
- d) a filmek első rögzítése előállítói számára filmjeik eredeti és a többszörözött példányai tekintetében;
- e) a műsorsugárzó szervezetek számára műsoraik rögzítése tekintetében függetlenül attól, hogy a műsor közvetítése vezeték útján vagy vezeték nélkül történik, ideértve a kábelen keresztül vagy műhold útján történő közvetítést is.”

- 6 Ezen irányelv „Kivételek és korlátozások” című 5. cikkének (2) bekezdése szerint:

„A tagállamok a 2. cikkben szabályozott többszörözési jog alól kivételeket, illetve korlátozásokat állapíthatnak meg a következő esetekben:

[...]

- b) bármely hordozóra természetes személy által magáncélra, kereskedelmi célt közvetlenül vagy közvetve sem szolgáló többszörözés tekintetében, feltéve, hogy a jogosultak méltányos díjazásban részesülnek, amelynek meghatározásánál figyelembe kell venni, hogy az érintett művel vagy más védelem alatt álló teljesítménnyel kapcsolatban alkalmaztak-e a 6. cikkben meghatározott műszaki intézkedést;

[...]”

Az osztrák jog

- 7 A szerzői jogról szóló, 1936. április 9-i törvény (Urheberrechtsgesetz, BGBl. 111/1936.; a továbbiakban: UrhG) 42. §-ának alapügyre alkalmazandó változata az alábbiak szerint rendelkezik:

„(1) Bármely természetes személy magáncélra, papíron vagy hasonló hordozón a műről másolatot készíthet.

(2) Bármely természetes személy az (1) bekezdésben említettektől eltérő hordozókon a műről másolatot készíthet magáncélra és kutatás céljából, amennyiben az nem kereskedelmi célt szolgál. [...]

[...]”

- 8 Az UrhG 42b. §-a ekként rendelkezik:

„(1) Ha a sugárzott, a nyilvánosság rendelkezésére bocsátott vagy kereskedelmi célból kép- vagy hanghordozón rögzített mű esetében jellegénél fogva számítani kell arra, hogy a 42. § (2)–(7) bekezdése szerinti kép- vagy hanghordozón történő rögzítéssel magáncélból többszörözni fogják, akkor a szerzőt méltányos díj illeti meg (üreskazetta-jogdíj), amennyiben a hordozót üzletszerűen és visszterhesen belföldi forgalomba hozzák; hordozónak minősülnek az ilyen többszörözésre alkalmas üres kép- vagy hanghordozók, vagy az erre a célra rendelt egyéb kép- vagy hanghordozók.

[...]

(3) A díj megfizetésére az alábbi személyek kötelesek:

1. Az üreskazetta-jogdíj és a készülékekre vonatkozó díj esetében az, aki egy, belföldön vagy külföldön található meghatározott helyről elsőként hozta forgalomba kereskedelmi céllal és visszterhesen az adathordozókat vagy a többszöröző készülékeket; [...]

[...]

(5) Az (1) és (2) bekezdésben előírt díjra vonatkozó jog kizárólag a szerzői jogi közös jogkezelő szervezetek útján érvényesíthető.

[...]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 9 Az Austro-Mechana szerzői jogi közös jogkezelő szervezet, amelynek feladatai közé tartozik többek között az UrhG 42b. §-ának (1) bekezdése szerinti „méltányos díj” beszedése.
- 10 Az Amazon, amelynek székhelye Luxemburgban és Németországban található, egy nemzetközi csoport tagja, amely az interneten keresztül értékesít árukat, köztük az e rendelkezésben említett adathordozókat. Az Austro-Mechana szerint az Amazon ezeket az adathordozókat elsőként hozza forgalomba Ausztriában, ezért köteles e jogdíj megfizetésére.
- 11 A felek közötti jogvita arra a kérdésre vonatkozik, hogy a 44/2001 rendelet 5. cikkének (3) pontja alapján az osztrák bíróságoknak van-e joghatóságuk az Austro-Mechana keresetének elbírálására, amely az Amazonnak az említett jogdíj megfizetésére történő kötelezésére irányul.
- 12 Az elsőfokú bíróság joghatóság hiányában elutasította az Austro-Mechana által benyújtott keresetet.

- 13 Az Austro-Mechana keresetének elutasítását másodfokon azzal az indoklással hagyták helyben, hogy az utóbbi és az Amazon közötti jogvita nem tartozik a 44/2001 rendelet 5. cikke 3. pontjának hatálya alá.
- 14 Az Austro-Mechana felülvizsgálati kérelmet nyújtott be az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság, Ausztria) előtt, amelyben az utóbbtól e rendelkezés alkalmazását kéri.
- 15 Az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság) e körülményekre tekintettel felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjesztette a Bíróság elé:

„A [44/2001] rendelet 5. cikke 3. pontja értelmében vett »jogellenes károkozásból vagy jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekményből« fakadó kötelezettségnek minősül-e a [2001/29] irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja szerinti »méltányos díjazás« megfizetéséhez való, az osztrák jog alapján adathordozókat belföldön kereskedelmi céllal, visszterhesen elsőként forgalomba hozó vállalkozásokkal szemben fennálló jog?»

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 16 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontját úgy kell-e értelmezni, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontját átültető nemzeti szabályozás alapján járó díjazás megfizetésére irányuló kérelem az e rendelet 5. cikkének 3. pontja szerinti »jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igényvel kapcsolatos ügyek» hatálya alá tartozik.
- 17 Előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint amikor a tagállamok úgy döntenek, hogy bevezetik a nemzeti jogukban a magáncélú másolatkészítésnek a többszörözés joga alóli, az 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében vett kivételét (az úgynevezett »magáncélú másolatra» vonatkozó kivétel), kötelesek e rendelkezés alkalmazásával különösen a méltányos díjazásnak a kizárólagos többszörözési jog jogosultjai részére történő megfizetéséről rendelkezni (lásd: 2015. március 5-i Copydan Båndkopi ítélet, C-463/12, EU:C:2015:144, 19. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 18 Mivel az említett irányelv rendelkezései nem szabályozzák részletesebben a méltányos díjazás rendszerének különböző elemeit, a tagállamok széles körű mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek azok meghatározására. A tagállamok feladata különösen azon személyek meghatározása, akik e díjazást kötelesek megfizetni, valamint a díjazás formájának, részletszabályainak és mértékének rögzítése (lásd: 2015. március 5-i Copydan Båndkopi ítélet, C-463/12, EU:C:2015:144, 20. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 19 A méltányos díjazás alapját képező rendszer, e díjazás koncepciója és szintje ahhoz a kárhoz kapcsolódik, amelyet a kizárólagos többszörözési jog jogosultjai számára a védelem alatt álló műveikről, az engedélyük nélkül, jogellenes magáncélú másolatok készítésével okoztak. Ebben az összefüggésben az említett díjazás célja, hogy ezek a jogosultak ellentételezésben részesüljenek, és ezt a díjazást a jogosultak által elszenvedett kár ellentételezésének kell tekinteni (lásd ebben az értelemben: 2010. október 1-jei Padawan-ítélet, C-467/08, EU:C:2010:620, 40. pont; 2011. június 16-i Stichting de Thuiskopie ítélet, C-462/09, EU:C:2011:397, 24. pont; 2013. július 11-i Amazon.com International Sales és társai ítélet, C-521/11, EU:C:2013:515, 47. pont; 2014. április 10-i ACI Adam és társai ítélet, C-435/12, EU:C:2014:254, 50. pont; 2015. március 5-i Copydan Båndkopi ítélet, C-463/12, EU:C:2015:144, 21. pont).
- 20 A Bíróság azt is kimondta, hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének c) pontja eredménykötelmet ró arra a tagállamra, amely a nemzeti jogában a magáncélú másolatokra vonatkozó kivételt vezet be, abban az értelemben, hogy ez a tagállam a joghatóságának megfelelően köteles

biztosítani a kizárólagos jog jogosultjai által a védelem alatt álló műnek az említett állam területén lakóhellyel rendelkező végső felhasználók által történő többszörözése folytán elszenvedett kár megtérítésére szánt méltányos díj tényleges beszedését (lásd ebben az értelemben: 2011. június 16-i *Stichting de Thuiskopie* ítélet, C-462/09, EU:C:2011:397, 34–36., 39. és 41. pont; 2013. július 11-i *Amazon.com International Sales és társai* ítélet, C-521/11, EU:C:2013:515, 32. és 57–59. pont).

- 21 Noha a Bíróság ezt a rendelkezést úgy értelmezte, hogy főszabály szerint a többszörözési jog kizárólagos jogosultjának kárt okozó személy – azaz az a személy, aki a védelem alatt álló művet e jogosult előzetes engedéllyel nélkül magáncélú használatra többszörözte – köteles a többszörözéshez kapcsolódó kár megtérítésére úgy, hogy finanszírozza az említett jogosultnak fizetendő díjazást (lásd: 2013. július 11-i *Amazon.com International Sales és társai* ítélet, C-521/11, EU:C:2013:515, 23. pont; 2014. április 10-i, *ACI Adam és társai* ítélet, C-435/12, EU:C:2014:254, 51. pont), mindazonáltal elismerte, hogy figyelemmel a magánfelhasználók beazonosításának, valamint az arra való kötelezésüknek a gyakorlati nehézségeire, hogy megtérítsék az általuk okozott kárt a kizárólagos többszörözési jog jogosultjainak, a tagállamok a méltányos díjazás fedezése érdekében bevezethetik a „magáncélú másolat után fizetendő díjat” az érintett természetes személyek helyett azon személyek tekintetében, akik a digitális többszörözésre alkalmas berendezésekkel, készülékekkel és adathordozókkal rendelkeznek, és akik e címen érdemben vagy ténylegesen e berendezéseket, készülékeket és adathordozókat magánszemélyek rendelkezésére bocsátják, vagy ez utóbbiak számára többszörözésre irányuló szolgáltatást nyújtanak. Ebben a rendszerben a magáncélú másolat után fizetendő díj megfizetése az ezekkel a többszörözésre alkalmas berendezésekkel, készülékekkel és adathordozókkal rendelkező személyekre hárul (lásd különösen: 2013. július 11-i *Amazon.com International Sales és társai* ítélet, C-521/11, EU:C:2013:515, 24. pont; 2015. március 5-i *Copydan Båndkopi* ítélet, C-463/12, EU:C:2015:144, 23. pont).
- 22 Ebben a tekintetben a Bíróság kifejtette, hogy tekintve, hogy az említett rendszer lehetővé teszi a teherviselők számára, hogy beépítsék a magáncélú másolat után fizetendő díj összegét az említett, többszörözésre alkalmas berendezések, készülékek és adathordozók rendelkezésre bocsátásának árába vagy a nyújtott többszörözésre irányuló szolgáltatás árába, a díj terhét végül is az a magánfelhasználó viseli, aki ezt az árat megfizeti, ami összhangban van azon „megfelelő egyensúllyal”, amelynek a kizárólagos többszörözési jog jogosultjainak érdekei és a védelem alatt álló teljesítmények felhasználóinak érdekei között fenn kell állnia (lásd: 2011. június 16-i *Stichting de Thuiskopie* ítélet, C-462/09, EU:C:2011:397, 28. pont; 2013. július 11-i *Amazon.com International Sales és társai* ítélet, C-521/11, EU:C:2013:515, 25. pont).
- 23 Ez a helyzet az Osztrák Köztársaság által bevezetett rendszer esetében, amellyel ez az állam a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja szerinti magáncélú másolatokra vonatkozó kivétel átültetését választotta, és amelyet a Bíróságnak a 2013. július 11-i *Amazon.com International Sales és társai* ítéletében (C-521/11, EU:C:2013:515) már volt alkalma értelmezni.
- 24 Az UrhG 42b. §-a által a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdése b) pontja szerinti méltányos díjazás finanszírozása céljából bevezetett rendszerben a magáncélú másolat után fizetendő díj azokat a személyeket terheli, akik egy, belföldön vagy külföldön található meghatározott helyről kereskedelmi céllal és visszterhesen többszörözésre alkalmas adathordozókat hoznak forgalomba (lásd: 2013. július 11-i *Amazon.com International Sales és társai* ítélet, C-521/11, EU:C:2013:515, 26. pont).
- 25 Egy ilyen rendszer főszabály szerint, amint az a jelen ítélet 22. pontjában már megállapítást nyert, lehetővé teszi a teherviselők számára, hogy beépítsék e díj összegét ezen adathordozók vételárába, miáltal a díj terhét a „megfelelő egyensúly” követelményével összhangban végül is az a magánfelhasználó viseli, aki ezt az árat megfizeti, feltételezve, hogy e felhasználó a végső felhasználó (lásd: 2013. július 11-i *Amazon.com International Sales és társai* ítélet, C-521/11, EU:C:2013:515, 27. pont).

- 26 Egyébiránt az UrhG 42b. §-a (5) bekezdésének alkalmazásában az említett díj jogosultja nem a kizárólagos többszörözési jog jogosultja, hanem egy közös jogkezelő szervezet, a jelen esetben az Austro-Mechana.
- 27 Ami azt a kérdést illeti, hogy az osztrák bíróságok rendelkeznek-e joghatósággal az Austro-Mechana által előterjesztett, az UrhG 42b. §-a szerinti méltányos díjazás megfizetésére irányuló kérelem elbírálására emlékeztetni kell arra, hogy a rendelet 2. cikkének (1) bekezdésében foglalt alapelvtől eltérve, mely azon tagállam bíróságainak joghatóságát mondja ki, amelynek területén az alperes lakóhelye található, ugyanezen rendelet II. fejezetének 2. szakasza bizonyos különös joghatóságokról rendelkezik, amelyek között szerepel a rendelet 5. cikkének 3. pontjában említett eset (lásd: 2013. május 16-i Melzer-ítélet, C-228/11, EU:C:2013:305, 23. pont; 2013. október 3-i Pinckney-ítélet, C-170/12, EU:C:2013:635, 24. pont; 2014. június 5-i Coty Germany ítélet, C-360/12, EU:C:2014:1318, 44. pont; 2015. január 22-i Hejduk-ítélet, C-441/13, EU:C:2015:28, 17. pont).
- 28 Így a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontja szerint valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállamban perelhető a jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyekben annak a helynek a bírósága előtt, ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet.
- 29 Az e rendelkezésben szereplő különös joghatósági szabályt önállóan és megszorítóan kell értelmezni (lásd: 2015. január 28-i Kolassa-ítélet, C-375/13, EU:C:2015:37, 43. pont; 2015. május 21-i CDC Hydrogen Peroxide ítélet, C-352/13, EU:C:2015:335, 37. pont).
- 30 Ebben a tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontjában előírt joghatósági szabály alapja a jogvita és káresemény bekövetkezésének vagy esetleges bekövetkezésének helye szerinti bíróság közötti különösen szoros kapcsolat fennállása, amely az igazságszolgáltatás megfelelő működésére és a hatékony eljárás szervezésre tekintettel igazolja a joghatóság e bíróság számára való biztosítását (lásd: 2013. május 16-i Melzer-ítélet, C-228/11, EU:C:2013:305, 26. pont; 2013. október 3-i Pinckney-ítélet, C-170/12, EU:C:2013:635, 27. pont; 2014. június 5-i Coty Germany ítélet, C-360/12, EU:C:2014:1318, 47. pont; 2015. január 22-i Hejduk-ítélet, C-441/13, EU:C:2015:28, 19. pont; 2015. január 28-i Kolassa-ítélet, C-375/13, EU:C:2015:37, 46. pont).
- 31 Ugyanis a jogellenes károkozással, vagy jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel kapcsolatos ügyekben a jogvita tárgyához való közelsége és a könnyebb bizonyításfelvétel miatt rendszerint a káresemény bekövetkezésének vagy esetleges bekövetkezésének helye szerinti bíróság a legalkalmasabb a határozathozatalra (lásd: 2012. október 25-i Folien Fischer és Fofitec ítélet, C-133/11, EU:C:2012:664, 38. pont; 2013. május 16-i Melzer-ítélet, C-228/11, EU:C:2013:305, 27. pont; 2013. július 18-i ÖFAB-ítélet, C-147/12, EU:C:2013:490, 50. pont; 2015. május 21-i CDC Hydrogen Peroxide ítélet, C-352/13, EU:C:2015:335, 40. pont).
- 32 A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint „a jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyek” fogalma magában foglalja az összes olyan kérelmet, amely az alperes felelőségének megállapítására irányul, és amely nem kapcsolódik az e rendelet 5. cikke 1. pontjának a) pontja szerinti „szerződéshez vagy szerződéses igényhez” (lásd: 1988. szeptember 27-i Kalfelis-ítélet, 189/87, EU:C:1988:459, 17. és 18. pont; 2014. március 13-i Brogsitter-ítélet, C-548/12, EU:C:2014:148, 20. pont; 2015. január 28-i Kolassa-ítélet, C-375/13, EU:C:2015:37, 44. pont).
- 33 Meg kell tehát vizsgálni, először is, hogy az Austro-Mechana által előterjesztett, az UrhG 42b. §-a szerinti méltányos díjazás megfizetésére irányuló kérelem kapcsolódik-e az e rendelkezés szerinti szerződéses igényhez.

- 34 Ebben a tekintetben a Bíróság kimondta, hogy a szerződés megkötése nem minősül a 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontja alkalmazása feltételének (lásd: 2015. január 28-i Kolassa-ítélet, C-375/13, EU:C:2015:37, 38. pont).
- 35 Noha a 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontjának a) alpontja nem ír elő szerződéskötési kötelezettséget, valamely kötelezettség megjelölése elengedhetetlen a fenti rendelkezés alkalmazhatóságához, tekintettel arra, hogy szerződéses igények esetére az a kötelezettség teljesítésének helye szerint határozza meg a joghatóságot. Így a fenti rendelkezés szerinti „szerződéssel kapcsolatos ügy” fogalmát nem úgy kell érteni, mint amely olyan helyzetre vonatkozik, amelyben nem áll fenn egyik fél részéről a másik felé szabadon vállalt kötelezettség (lásd: 2013. március 14-i Česká spořitelna ítélet, C-419/11, EU:C:2013:165, 46. pont).
- 36 Következésképpen az említett 5. cikk 1. pontjának a) alpontja szerinti, a szerződéses igényre vonatkozó különös joghatósági szabály alkalmazásának előfeltétele az egyik fél által a másik felé szabadon vállalt kötelezettség, amelyen a felperes keresete alapul (lásd: 2013. március 14-i Česká spořitelna ítélet, C-419/11, EU:C:2013:165, 47. pont; 2015. január 28-i Kolassa-ítélet, C-375/13, EU:C:2015:37, 39. pont).
- 37 Az alapügyben az UrhG-nak a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdése b) pontjának átültetésére irányuló 42b. §-a szerinti díjazás Austro-Mechana számára való megfizetésére vonatkozó kötelezettséget az Amazon nem szabadon vállalta. Ezt a kötelezettséget az osztrák jog írta elő az Amazon számára a védelem alatt álló művek vagy teljesítmények rögzítésére és többszörözésére alkalmas adathordozóknak a területén visszterhesen, kereskedelmi céllal történő forgalomba hozatalára tekintettel.
- 38 Ebből következik, hogy az Austro-Mechana által az említett díjazás megfizetése iránt előterjesztett kérelem nem kapcsolódik a 44/2001 rendelet 5. cikke 1. pontjának a) alpontja szerinti „szerződéshez vagy szerződéses igényhez”.
- 39 Másodszor meg kell határozni, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló kérelem – a jelen ítélet 32. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében – az alperes felelősségének megállapítására irányul-e.
- 40 Ez a helyzet akkor, ha a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontja szerinti „káresemény” az alperesnek tudható be.
- 41 Ugyanis a jogellenes károkozásért vagy jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekményért a felelősség csak akkor áll fenn, ha a kár és a kárt okozó esemény között okozati összefüggés áll fenn (lásd: 1976. november 30-i Bier-ítélet, 21/76, EU:C:1976:166, 16. pont; 2004. február 5-i DFDS Torline ítélet, C-18/02, EU:C:2004:74, 32. pont).
- 42 A jelen esetben az Austro-Mechana által indított kereset az UrhG 42b. §-a szerinti díjazás Amazon általi meg nem fizetéséből eredő kár megtérítésére irányul.
- 43 Ebben a tekintetben emlékeztetni kell arra hogy a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja szerinti „méltányos díjazás” célja – a Bíróságnak a jelen ítélet 19. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlata értelmében –, hogy a szerzők a védelem alatt álló műveikről engedélyük nélkül készített magáncélú másolatokért kártérítésben részesüljenek, ezért ezt a díjazást a szerző által elszenvedett, az engedély nélkül készített másolatból eredő kár ellenértékének kell tekinteni.
- 44 Ennélfogva az UrhG 42b. §-a szerinti díjazás Austro-Mechana általi beszedésének elmaradása a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontja értelmében vett káreseménynek minősül.

- 45 Ebben a tekintetben nincs jelentősége annak a ténynek, hogy az e „méltányos díjazás” finanszírozására irányuló osztrák rendszer keretében ezt a díjazást nem a kizárólagos többszörözési jog jogosultjai számára kell megfizetni – akik kárának a megtérítését e díjazás célozza –, hanem egy szerzői jogi közös jogkezelő szervezet számára.
- 46 Ugyanis, amint arra a jelen ítélet a 26. pontjában rámutatott, az UrhG 42b. §-ának (5) bekezdése szerint az említett 42b. §-ban foglalt díjazásra vonatkozó jog kizárólag a szerzői jogi közös jogkezelő szervezetek útján érvényesíthető. Ennélfogva Ausztria szerzői jogi közös jogkezelő szervezeteként az említett rendszer keretében ezt a jogot kizárólag az Austro-Mechana érvényesítheti.
- 47 Ehhez hasonlóan, figyelembe véve többek között a jelen ítélet 21. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, az a körülmény, hogy az Amazon nem minősül olyan végfelhasználónak, amely magáncélú használatra többszöröz védelem alatt álló műveket, nem képezi akadályát annak, hogy az osztrák jogban szabályozott rendszer keretei között az UrhG 42b. §-ának (1) bekezdése szerinti díjazást mégis az Amazonra terheljék.
- 48 Egyébiránt, amint arra az Amazon is hivatkozik, igaz ugyan, hogy az adathordozók forgalomba hozatala önmagában nem minősül jogellenes cselekménynek, és hogy – mivel az Osztrák Köztársaság a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja szerinti magáncélú másolatokra vonatkozó kivétel átültetése mellett döntött –, ilyen adathordozók segítségével magáncélú használatra másolatok készítése az osztrák jogban megengedett, e rendelkezésnek megfelelően az osztrák jog e magáncélú másolatok készítését attól a feltételtől teszi függővé, hogy a jogok jogosultjai „méltányos díjazásban”, azaz a jelen esetben az UrhG 42b. §-ának (1) bekezdése szerinti díjazásban részesüljenek.
- 49 Márpedig a kérelmében az Austro-Mechana nem azt rója fel az Amazonnak, hogy az adathordozókat osztrák területen forgalomba hozta, hanem azt, hogy nem tartotta be az említett díj megfizetésére vonatkozó kötelezettségét, amely őt az UrhG értelmében terheli.
- 50 Így az Austro-Mechana kérelme az alperes felelősségnek megállapítására irányul, mivel ez a kérelem azon alapul, hogy az Amazon megsértette az UrhG e kötelezettséget előíró rendelkezéseit, és ez a jogsértés az Austro-Mechanának kárt okozó jogellenes cselekménynek minősül.
- 51 Következésképpen az ilyen kérelem a 44/2001 rendelet 5. cikke 3. pontjának hatálya alá tartozik.
- 52 Ebből az következik, hogy ha az alapügyben szóban forgó káresemény Ausztriában következett vagy következhet be – amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia – e tagállam bíróságai joghatósággal rendelkeznek az Austro-Mechana kérelmének elbírálására.
- 53 E körülmények között a feltett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontját úgy kell értelmezni, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja szerinti „méltányos díjazási” rendszert átültető nemzeti szabályozás értelmében járó díjazás megfizetésére irányuló kérelem az e rendelet 5. cikkének 3. pontja szerinti „jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igényvel kapcsolatos ügyek” hatálya alá tartozik.

A költségekről

- 54 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet 5. cikkének 3. pontját úgy kell értelmezni, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja szerinti „méltányos díjazási” rendszert átültető nemzeti szabályozás értelmében járó díjazás megfizetésére irányuló kérelem az e rendelet 5. cikkének 3. pontja szerinti „jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyek” hatálya alá tartozik.

Aláírások